

Rapport Spillemiddel- ordningen

NORGES
IDRETTSFORBUND
Viken idrettskrets

Innholdsfortegnelse

Spillemiddelordningen – nasjonal anleggsplan	3
• Prosess i Viken idrettskrets	3
• Målsettingen for idretten	3
Overordnede premisser og føringer	4
• Økonomi som premiss	4
• Demografiutvikling som premiss	4
• Bærekraft som premiss	4
• Geografiske ulikheter i anleggsdekning som premiss	5
Generelle kommentarer til dagens bestemmelser	6
• Styrker – Mulige svakheter/forbedringsområder (tabell)	6
• Mulige svakheter/forbedringsområder	6
1.1 Underfinansiert – lang ventetid	6
1.2 Manglende eller for lite behovsvurdering	6
1.3 Underfinansiert – lang ventetid	7
1.4 Kommuner med lav anleggsdekning og behov, blir ikke prioritert	7
1.5 Stort byråkrati for å drifte ordningen	8
1.6 For komplisert å søke	8
1.7 Svært lave tilskuddssatser på enkelte typer anlegg	8
1.8 For mange med i ordningen, vanner ut rene idrettsanlegg	8
1.9 Stivbeinte regler for å få tildeling og for enkelte anleggstyper	8
1.10 Det grønne skiftet – grønne idrettsanlegg	8
1.11 Samarbeidsmodeller	8
Svar på spørsmålene KUD stiller	9
<u>Tema 1: Bygger vi de riktige anleggene?</u>	9
• Nasjonal anleggsplan og strategi	9
• Strukturering/oppdeling av anleggs kategorier	9
- Nivå 1	9
- Nivå 2	10
- Nivå 3	10
- Nivå 4	10
• Bygger vi i dag de anleggene det er mest behov for?	11
• Hvordan sikre at de riktige anleggene bygges?	11
<u>Tema 2 – Krav, vilkår og insentiver</u>	12
• Spillemiddelordningen	12
• Full mva-kompensasjon for bygging av idrettsanlegg	14
• E-sport i idrettslag – usikkerhet rundt idrettens finansieringsordninger	15
<u>Tema 3: Hvem bør ha ansvar for hva?</u>	16
• Forventet forbud om innfyll med mikroplast i kunstgressbaner	16
Konkrete forslag til endringer i spillemiddelordningen	17-22

Spillemiddelordningen – nasjonal anleggsplan

Viken idrettskrets (Viken IK) har etter å ha mottatt invitasjon til møte med Kulturdepartementet (KUD) og Viken fylkeskommune (VFK) gjennomført en prosess i idrettsorganisasjonen. Her følger en beskrivelse av vårt arbeid og konkrete forslag til forbedringer i spillemiddelordningen og svar på spørsmålene som ønsket besvart.

Prosess i Viken IK

Viken IK har gjennom perioden en mottok invitasjon til møte med KUD 09. februar gjennomført en bred medvirkningsprosess i organisasjonen. Denne har inneholdt bl.a. innspill og møter med følgende:

- Viken IK sitt anleggsutvalg
- Viken IK sendt ut spørreundersøkelse om spørsmål som KUD har stilt idrettskretsen
- Viken IK avholdt dialogmøte med SK og IR 06. desember 2022
- Viken IK har gjennomført erfaringsmøte med Viken fylkeskommune om spillemiddelordningen
- Viken IK anleggsutvalg -lagd saksgrunnlag til styret om hva en ønsker å melde inn til KUD på bakgrunn av erfaring og innspill fra møteplassene
- Viken IK sitt styre – behandlet sak
- Viken IK deltar i KUD sitt møte med Viken fylkeskommune 09. februar 2023 - 1 idrettsråd deltar
- Viken IK sender inn skriftlig innspill til KUD

Målsettingen for idretten

Idretten skal! Flere og bedre anlegg 2019-2023 har følgende hovedmål:

1. Idretten vil at det skal bygges anlegg slik at all ønsket aktivitet kan gjennomføres
2. Idretten vil at idrettslagenes kostnader ved bruk av idrettsanlegg skal reduseres
3. Idretten vil ta et miljøansvar i planlegging, bygging og drift av idrettsanlegg. Sosial-, økonomisk- og klima- og miljømessig bærekraft

Viken er et av fylkene med lavest anleggsdekning. Vi vil med dette belyse de styrker og svakheter vi ser med dagens spillemiddelordning og komme med konkrete innspill på hvordan anleggsarbeidet kan få et nasjonalt løft og i større grad utjevne forskjellene i anleggsdekning. Det viktigste er å gi like muligheter til å være fysisk aktiv uavhengig av kommunens økonomi – sosial bærekraft. I dag er det for store anleggsforskjeller, og det er i større byer/tettsteder (Jfr. Oslo Economics) at forskjeller finnes og fortsetter å utvikle seg.

Overordnede premisser og føringer

Økonomi som premiss

Ansvarlig økonomisk politikk og generell samfunnsutvikling tilsier at økonomisk ansvarlighet må og skal være et bærende premiss. Stram kommune-økonomi og det faktum at idrett ikke er lovpålagt, tilsier at et overordnet mål må være å «bygge mer for mindre». Økonomi er også en av tre bærekraftsdimensjoner.

NIF presenterte under Arendalsuka i 2022 en rapport fra Vista Analyse som konkluderer med at investering i idrettsanlegg er svært samfunnsmessig lønnsomt. Hver investert krone i idrettsanlegg gir en samfunnsmessig gevinst på det tredobbelte. Spesielt tydelig er dette i arbeidsdeltagelse. Dette faktum bør være argument for å styrke anleggsutviklingen og også for å tilføre spille-middelordningen, som er en meget god ordning, midler fra andre departementers budsjetter for ytterligere å styrke folkehelsen og øke den samfunnsmessige verdien av en aktiv befolkning.

Demografiutviklingen som premiss

Fokuset på offentlig pengebruk, både statlig og kommunal, er, og har lenge vært, på barn og unge opp til 19 års alder. Befolkningens alderssammensetning tilsier at dette må vurderes i ny anleggspolitikk. Færre barn og unge og eldrebølgen tilsier dette. Ivaretagelse av en større, og forhåpentlig mer aktiv, eldre befolkning må etter Viken IKs oppfatning tillegges vekt, ikke minst sett i et folkehelseperspektiv, og prioriteres høyere enn det som så langt har vært tilfelle.

Bærekraft som premiss

Viken IK mener bærekraft må være et overordnet premiss i ny statlig anleggs-politikk. Anleggspolitikken anses som ett av de områdene hvor idrettens klima- og miljøavtrykk er størst. Vi mener derfor at bærekraftskriterier bør innføres i ny finansieringsordning, både overordnet og som insentiv i konkrete regler. Hva som er bærekraftig må derfor avklares, i dag oppleves dette som uklart. Spesielt oppleves det krevende hvordan balanseringen og vektlegging av de tre bærekrafts- dimensjonene skal gjøres.

NIF lanserte sin bærekraftstrategi på slutten av 2022. Strategien skal danne grunnlag for det videre arbeidet i norsk idrett og således gi føringer for bærekraftsarbeid i alle andre organisasjonsledd. Viken IK oppfordrer til et tett samarbeid mellom KUD og NIF i det videre arbeidet, hvor konkretisering av bærekraftskriterier for anleggs-politikken må være sentralt.

Viken IK ønsker at det gjøres en vurdering av hvordan rehabilitering av eksisterende anlegg og etablering av nye anlegg i midlertidige lokaler, eksempelvis tidligere industrilokaler, kan inntas i ordningen basert på bærekraftsvurderinger.

Geografiske ulikheter i anleggsdekning som premiss

Det er store geografiske ulikheter i tilbudet av idrettsanlegg til befolkningen. Generelt er anleggsdekningen i befolkningstette områder svakere enn i mindre befolkningstette områder. Dette gjelder både på regionalt nivå, hvor Viken er det fylket med nest dårligst tilbud etter Oslo, og på kommunalt nivå innenfor regioner.

Viken IK har sammen med Viken fylkeskommune over tid diskutert om dette faktum bør føre til at befolkningens størrelse, og også sosioøkonomiske forhold, bør vektas tyngre i prioritering av spillemidler. Vi ser at kommuneøkonomi er den viktigste faktoren i bygging av idrettsanlegg. Kommuner med god økonomi søker, og får tildelt, mer spillemidler enn kommuner med svakere kommuneøkonomi. Det bygges derfor flere idrettsanlegg i kommuner med god økonomi og dagens ordning bidrar til at forskjellene fortsetter å øke.

Det er også slik at kommuner med utfordringer i kommuneøkonomien også har betydelige sosioøkonomiske utfordringer i sin befolkning. I praksis betyr dette at idrettsdeltagelse fra familier med vedvarende lavinntekt er en større utfordring i slike kommuner. Barn og unge fra lavinntektsfamilier fokuseres både fra det offentlige og fra idretten. Viken IK mener at dette bør være et premiss som må tillegges betydelig vekt i ny anleggspolitikk og fremkomme i endringer i prioriteringer i tildeling av spillemidler.

Generelle kommentarer til dagens bestemmelser

Styrker		Mulige svakheter/forbedringsområder
Forankret i det kommunal planverk.	1.1.	Underfinansiert. Lang ventetid på tildeling.
Likebehandling etter fastsatte regler.	1.2	Manglende eller for lite behovsvurdering.
Forutsigbar.	1.3	De sterkeste idrettene vinner frem. Mangfold blir ikke prioritert.
	1.4	Kommuner med lavest anleggsdekning og behov, blir ikke prioritert. Forskjellene øker.
	1.5	Stort byråkrati for å drifte ordningen.
	1.6	For komplisert å søke
	1.7	Svært lave tilskuddssatser på enkelte type anlegg
	1.8	For mange med i ordningen. Vanner ut rene idrettsanlegg.
	1.9	Stivbente regler for å få tildeling og for enkelte anleggstyper.
	1.10	Det grønne skiftet – grønne idrettsanlegg.
	1.11	Samarbeidsmodeller

Mulige svakheter/forbedringsområder

Her kommenterer vi rundt mulige svakheter og forbedringsområder, så avslutter vi med konkrete forslag og tiltak avslutningsvis i denne delen av dokumentet.

1.1 Underfinansiert – lang ventetid

I Viken fylke er nå ventetiden på spillemidler opp imot 3-4 år på mange av søknadene. Det offentlige må i større grad benytte seg av modeller som korter ned ventetiden på spillemidlene. Dette er avgjørende for idrettslag som søkere. I dag må dette mellomfinansieres der hvor en setter i gang arbeidet. Viken IK har gjennom et målrettet arbeid med idrettsrådene nå mer enn 50% av kommunene som forskutterer spillemidlene når søknaden er godkjent hos kommunen. Dette gir lavere finansieringskostnader og ikke minst gir det raskere anlegg.

1.2 Manglende eller for lite behovsvurdering

Viken IK har gjennom sitt kartleggingsarbeid erfart at behovene først og fremst kartlegges best og prioriteringer gjøres best lokalt i kommunen. Det er samtidig en utfordring med behovsvurderinger, når faktagrunnlag er begrenset, og det blir til tider ofte de med høyest stemme som blir hørt. Det trengs i større grad et mangfold i utviklingen av anlegg, og kostbare anlegg må i større grad etableres gjennom samarbeid mellom kommuner/fylke.

1.3 De sterkeste idrettene vinner frem. Mangfold blir ikke prioritert

Idretter med mindre ressurser til administrativt arbeid og anleggsarbeid blir i mindre grad prioritert. Viken IK erfarer at ulike typer anlegg bidrar til å imøtekomme de ulike målgruppene sine preferanser/behov for å være fysisk aktiv. At det f.eks. ikke er en klatregruppe i dag i en kommune, betyr ikke at det ikke er et behov i befolkningen for det. Snarere tvert imot viser våre erfaringer.

1.4 Kommuner med lav anleggsdekning og behov, blir ikke prioritert

Forskjellene øker

Viken IK ser gjennom sin kartlegging av anleggssituasjonen i kommunene at det er store ulikheter. Det grunnleggende er etter vår mening inntektsfordelingen til kommunene og hvilken økonomisk situasjon de er i. Dessverre ser vi at områder i fylket med sosioøkonomisk utfordringer er de med lavest anleggsdekning, og forskjellene øker.

1.5 Stort byråkrati for å drifte ordningen

Det brukes i dag store ressurser på å håndtere spillemiddelordningen fra KUD, fylket og i kommune.

1.6 For komplisert å søke

Viken IK opplever at idretten synes ordningen er vanskelig å sette seg inn i. Det er begrenset med ressurser i et idrettslag til å arbeide med dette, noe som gjør at en ofte dropper søknad om spillemidler når en skal utvikle små til mellomstore prosjekter. Flere opplever søknader til stiftelser enklere å sette seg inn i. Det er også store ulikheter blant kommunene og hvilke ressurser de har til å fremme spillemiddelsøknader og hjelpe frivilligheten.

1.7 Svært lave tilskuddssatser på enkelte typer anlegg

Viken IK ser at det er for store forskjeller i tilskuddssatsene på enkelte typer anlegg.

1.8 For mange med i ordningen, vanner ut rene idrettsanlegg

En del av de kostbare anleggene som f.eks. svømmeanlegg er ikke bare rene idrettsanlegg. De er også skoleanlegg som benyttes jfr. krav til svømmeferdigheter fra utdanningsdirektoratet. Forslag: Spillemiddelordningen bør styrkes gjennom midler også fra andre departement. Dette kan bidra til flere rene idrettsanlegg som bidrar til et større mangfold i anleggstilbudet.

1.9 Stivbeinte regler for å få tildeling og for enkelte anleggstyper

Viken IK opplever at flere av våre klubber mener det er for stivbeinte regler for å få tildeling. F.eks. takhøyde som er et absolutt krav innenfor noen av anleggstypene. Idrettslagenes klubbhus er et av disse områdene som nå utvikles for fremtidige møteplasser, og som kan greie seg med lavere takhøyde en hva kravene i dag tilsier.

1.10 Det grønne skiftet – grønne idrettsanlegg

Nye bærekraftkraftsmål i forbindelse med anleggsbygging kan være en økonomisk utfordring.

Det offentlige må legge til rette for incitament, slik at det vil bidra til et grønt skifte, og at en modernisering av idrettsanleggene ikke bare skjer etter krav, men også et spleiselag med de frivillige organisasjonene.

1.11 Samarbeidsmodeller

Det har blitt bygget svært få interkommunale anlegg. Det må i større grad «lønne» seg å samarbeide. F.eks. bør denne delen også omhandle fylkeskommune og kommune. Her kan også satsene endres slik at noen typer anlegg som i dag er kostnadskrevende, blir enklere å realisere med et interkommunalt samarbeid.

Tema 1: Bygger vi de riktige anleggene?

Det korte svaret er antagelig både ja og nei. Nei fordi vi mangler en nasjonal plan for hvilke anlegg vi har behov for, ja fordi vi selvsagt bygger mange anlegg det er behov for.

Vi trenger derfor en **nasjonal anleggsplan og -strategi** for idrettsanlegg. Planen må involvere hele norsk idrett, både særforbund (SF)/særidretter, idrettskrets (IK) og idrettsråd (IR). Dette er et område hvor samhandlingen i norsk idrett er altfor svak og med fordel kan løftes høyt opp på agendaen.

I dette arbeidet må bærekraft prioriteres og finansieringsordning/spillemiddelordning må endres. Dette belyses mer i det etterfølgende.

Nasjonal anleggsplan og- strategi

En slik plan og strategi må ta utgangspunkt i hva idretten behøver, og det må idretten selv gjøre seg opp en mening om. Norsk idrett må derfor selv sette i gang en prosess hvor behovene klargjøres. VIK vil fremme forslag om dette til idrettstinget i 2023. Et nasjonalt anleggspolitiskutvalg opprettes for å sikre faglighet og fokus på anleggspolitikken. VIK vil fremme forslag til idrettstinget om opprettelsen av et slikt anleggspolitisk utvalg.

Planen må ta for seg de ulike typer anlegg og behov, VIK har laget følgende forslag til nivåer som skal dekke ulike behov og må ha en politikk for behovsoppnåelse som adresserer nivåenes ulikheter.

Strukturering/oppdeling av anleggs kategorier

Fire hovedkategorier anlegg:

Nivå 1: Nasjonalanlegg/anlegg av nasjonal betydning, anlegg for toppidrett

Nivå 2: Regionale/interkommunale anlegg

Nivå 3: Lokale/kommunale anlegg

Nivå 4: Nærmiljøanlegg

Noen stikkord til nivåene:

Nivå 1:

Vi har siden 1997 hatt en ordning med nasjonalanlegg, Det er ikke foretatt ny vurdering av hvilke idretter som kan tilgodeses med nasjonalanlegg siden 1997. Nasjonalanleggsordningen slik den er i dag bør skrotes og en ny ordning etableres basert på behovene i 2023. VIK mener denne må ivareta de idretter som ønsker og, etter en prioritering i norsk idrett, er i posisjon for å søke mesterskap og inkludere en plan for anlegg som er i stand til å avholde mesterskap.

Geografi må vurderes, også type anlegg, flerbruksløsninger bør løftes frem. Herning-boxen kan være en mulig inspirasjonskilde.

Se [Regjeringens St.Meld. 26 \(2011–2012\) kap.10](#) for beskrivelse av nasjonalanleggsordningen.

Nivå 2

Regionale/interkommunale anlegg er anlegg som ikke kan plasseres i hver kommune, eksempel kan være friidrettshall, helårs ski/skiskytingsanlegg, fotballhall, svømmeanlegg, kunstisbane og ishall.

Plassering må avstemmes i dialog mellom særiddrett/klubber/IK/IR. Det finnes ingen slik tilnærming i dag. Anleggspolitisk program vil selvsagt kreve en transparent prosess i norsk idrett som inkluderer aksept for behov av alle interessenter og aksept i aktuell kommune for plassering, inklusiv tilgjengelig areal og at anlegget kommer inn på prioritert liste i IR/kommune. Etablering av en slik prosess bør være en prioritert oppgave for NIF.

Interkommunal sats i spillemiddelordningen er viktig og kan gjerne styrkes. Fylkeskommunens rolle i arbeidet med denne type anlegg kan gjerne styrkes gjennom å gi fylket større handlingsrom i prioritering av denne type anlegg.

Nivå 3

Dette er anlegg som skal finnes i alle kommuner, stikkord er: nærhet til skole, fleridrettsanlegg og gjenbruk/rehabilitering.

På dette nivået er variasjon og bredde i anleggstilbudet av avgjørende betydning for å sikre flest mulig aktive lengst mulig. Det er en utfordring å bygge anlegg til idretter/aktiviteter som ikke allerede finnes i aktuell kommune. Her er en viktig utfordring som tilsier at vi i dag ikke bygger de riktige anleggene. Utfordringen bør prioriteres i det anleggspolitiske arbeidet fremover, både nasjonalt, regionalt og lokalt.
Dyktige idrettsråd er viktig i dette arbeid.

Nivå 4

Viktig å øke minimumssatsen fra 300 000,- til 400 000 pga. den generelle kostnadsøkningen.

Nærmiljøanlegg krever sterk bruker-medvirkning og spesielt nærmiljøanlegg for barn er vesentlige i så henseende. Både idrettsrådene og andre bør ha rettighetsfestet sine påvirkningsmuligheter for denne type anlegg.

Bygger vi i dag de anleggene det er mest behov for?

Svaret må være at det vet vi dessverre ikke, fordi norsk idrett ikke har gjort en klar behovsvurdering. Dette er omtalt over. Behov for anlegg må redefineres, utnyttelsesgrad av «nabo-anlegg» må tas med i en behovsanalyse slik at det ikke blir overkapasitet.

Anleggsplanen må søke å etablere løsninger for hele livsløpet, selv om barn og unge naturlig bør prioriteres.

Anleggene må bygges der behovet er, i dag er anleggsdekningen klart svakere i tettbygde strøk og byer enn i distriktene. Det er i dag store sosio-økonomiske forskjeller mellom kommuner rundt i landet.

Faktagrunnlag er avgjørende for at de som skal prioritere spillemidler har et så godt kunnskapsgrunnlag som mulig. Dette grunnlaget må også si noe om de sosioøkonomiske utfordringene i kommunene.

Areal er krevende å finne og det bør vurderes å se på om idrettens behov for areal må styrkes i Plan- og bygningsloven.

Hvordan sikre at de riktige anleggene bygges?

Gjennom en grundig behovsvurdering, som beskrevet tidligere, må det etableres en plan som må finne sin politiske aksept, først internt i idretten, deretter i det nasjonale politiske miljø. En slik plan må dernest finansieres. Spillemiddelordningen er i dag ikke avgjørende for hvilke anlegg som bygges da andelen av totalkostnaden er for liten til det. Både justeringer i spillemiddelordningen og alternative finansiering, som privat kapital og andre departementers budsjetter, må vurderes. Spillemiddelordningen må kunne akseptere at privat kapital er en del av finansieringen, uten at vi med dette mener at dagens regler om utbytte skal endres. Privat kapital bør ønskes velkommen i idrettsanleggsfinansiering, men det må være regler for hvordan.

Alle nye skoleprosjekter er også et idrettsanleggsprosjekt, og et eller flere nærmiljøanleggsprosjekter. Samspillet mellom kommune-idrett-frivillighet må utvikles videre.

Tema 2: Krav, vilkår og insentiver

Spillemiddelordningen

Ordningen som sådan og dagens retningslinjer for spillemidler bør opprettholdes, men det kan være lønnsomt å se på visse tilpasninger som eksempelvis at private kan være en del av finansieringen hvor spillemidler tildeles.

Anleggene bør ivareta flest mulige interessenter; begge kjønn, bredde-topp, ulike aldersgrupper og aktivitet i et livsløpsperspektiv. Dette er krevende problemstillinger og må utredes nærmere.

Nærmiljøanlegg skal fokusere aktivitet, ikke konkurranse. Om nærmiljøanlegg fortsatt skal finansieres av spillemidler må andel spillemidler gitt nærmiljøanlegg avklares. I Viken FK sist år var den 18%. Primært ønskes nærmiljøanlegg finansiert med at spillemiddelordningen styrkes med midler fra andre departementer, dette er nevnt annet sted.

Det ligger muligheter, men også begrensninger, i at **idretten bygger selv**.

Erfaring viser at alt ellers likt, bygger idretten billigere enn det offentlige, noe som vil være lønnsomt å utvikle og stimulere der det er mulig og ønskelig. Dette temaet må utdypes i nærmere analyse. Alternativet til at idretten bygger selv er i hovedsak at kommunen bygger.

Samspillet i anleggsprosjektene mellom kommune og idretten har store forbedringspotensialer. Hvordan sikre bedre behovsdekning i kommunale prosjekter bør også være et tema som analyseres nærmere. Spillemiddelordningen kan brukes til å gi ulike insentiv, eksempelvis overfor idrettslag som bygger selv.

Spillemiddelordningen kan brukes til å gi incentiver for utvikling i ønsket retning. I tillegg til nevnte problematikk at idretten bygger selv, interkommunale anlegg og bærekraft, kan fleridrettsanlegg være en mulig ønsket utvikling som kan motiveres ved å bruke spillemiddelordningen som insentiver.

VIK mener **spillemiddelpotten må deles** slik at det avsettes en del til anlegg beskrevet som nivå 1-anlegg og en del til de resterende nivåer, 2, 3 og eventuelt 4. Dette for at eksempelvis tildeling av et mesterskap til Norge, som er besluttet innenfor ett særforbund, ikke skal føre til at andelen spillemidler tildelt nødvendige mesterskapsanlegg går utover breddeanleggene gjennom å øke etterslepet.

Finnes det politisk vilje til det, vil et statlig anleggsfond kunne brukes til forskuttering av spillemidler på eksempelvis 10 mrd, løse etterslepsproblematikk gjennom forskuttering av spillemidler og eventuelt annet bruk.

Full mva-kompensasjon for bygging av idrettsanlegg

I idretten blir ofte kravet om full mva-kompensasjon fremmet, og med få unntak innvilget 100% fra myndighetene. Dette gjelder imidlertid ikke for kommunale idrettsanlegg.

Mens det er Kulturdepartementet via Lotteritilsynet som administrerer mva-kompensasjon for idrettslag og frivilligheten, er det Finansdepartementet og Skatteetaten som administrerer refusjonsreglene for mva og kommuner. Skatteetaten mener dette er konkurransefremmende for kommunale anlegg overfor private jfr. EØS-avtalen. En rettssak fra ca. 2008 i forhold til treningsstudio ligger bak skatteetatens mening.

De siste årene har dette medført stor fortvilelse blant kommunale anlegg, og særlig der det er publikums-salg av billetter. For eksempel et bade- og svømmeanlegg vil kunne få spillemidler på den ene siden og få inndratt mva. på den andre siden. Beløpene av mva. som er hentet inn av skatteetaten har i mange sammenhenger vært større summer enn spillemidler for kommunene.

Løsningen for mange kommuner er å få definert anleggene sine som mva-pliktige anlegg også på drift. Dette er av Skatteetaten kalt fornøylesanlegg. Skatteetaten definerer også hva slike anlegg skal inneholde av fornøylesprodukter for å oppnå denne statusen, altså komme i mva-registeret. Disse anleggene blir veldig ofte «høyterskel»-tilbud for folk flest, da anleggseierne pålegges krav til helst å gå med overskudd.

De samme anleggene får så både mva-refusjon, og spillemidler.

Derimot om et anlegg som først og fremst skal dekke behovet for de lovpålagte aktiviteter og folkehelse, så vil de få krav om tilbakebetaling for billettsalg-aktiviteten sin. Dette er ofte anlegg som er betraktelig mindre enn de ovennevnte og tilrettelagt og målsatt for idrett, fysisk aktivitet og folkehelse. Ikke for inntjening. Dermed kommer de heller ikke inn i mva-registeret.

Løsning: idrettsanlegg som kvalifiserer til spillemidler, må kunne få full refusjon for mva for bygging av anlegget. Idrettsanleggene som kvalifiserer til spillemidler, må ikke ha mva på tjenestene sine. Idrettsanlegg som innfører mva på drift kan ikke ses på som folkehelseanlegg, og bør dermed heller ikke motta spillemidler.

Et prinsipp som VIK ønsker å fremme som vesentlig, er at offentlige tilleggs-krav som medfører investeringskostnader også automatisk skal inntas i spillemiddelordningen.

Spillemiddelandel på ordinære anlegg har utviklet seg negativt over år. VIK mener det må etableres et minstenivå for ordinære anlegg. Dette bør ligge på 25% av totalkostnaden, inklusive merverdiavgift.

E-sport i idrettslag – usikkerhet rundt idrettens finansierungsordninger

Viken IK har lenge jobbet med å finne ut av hvordan den offisielle relasjonen mellom norsk idrett og e-sport kan eller bør være.

I 2021 ble starten for Sparebankstiftelsen DNBS prosjektfinansiering av Bredde-e-sport-Alliansens arbeid. Viken IK var sterk bidragsyter til dette og har også tett dialog med Bredde e-sport Alliansen gjennom et medlem av alliansens prosjektstyre.

[Bredde e-sport Alliansen](#) har vist seg å bli en stor suksess med 60 medlemsklubber, av disse er 49 idrettslag, og 3500+ aktive per januar 2023.

E-sport i idrettslag som aktivitet, og Bredde e-sport Alliansen, vokser raskt og det er et behov for å avklare e-sportens relasjon til idrettslagene som huser dem. Det er tydelig usikkerhet om e-sportgruppens finansielle rettigheter i idrettslagene, både når det gjelder LAM-midler, spillemiddelfinansiering og momskompensasjon når e-sport er en del av idrettslagenes aktivitet, men uten at det er et e-sportforbund som er medlem av NIF.

Viken IK ønsker på idrettens vegne dialog med KUD om problemstillingen. Det er i skrivende stund uklart om Norges e-sportforbund vil sende søknad om opptak i NIF i år. En eventuell søknad om opptak vil i så fall behandles på Idrettstinget i juni 2023. Om søknad ikke sendes, vil neste mulighet for opptak i NIF være i 2025. Det vil da være særdeles vesentlig å få avklart e-sportaktive i idrettslags status ift. idrettens finansielle ordninger.

Tema 3: Hvem bør ha ansvar for hva?

Norsk idrett må tillegges ansvar for å ta frem en behovsvurdert nasjonal anleggsplan som skissert tidligere. Her må alle behov på de skisserte nivåer være vurdert, og det må være idrettens ansvar å komme frem til en enighet om behovet på de ulike anleggsnivåene. Planen må også kunne revurderes og oppdateres og årsaker til og frekvens for oppdatering avklares. Et bredt sammensatt nasjonalt anleggsutvalg kan være IS' faglige organ for denne type spørsmål.

Idretten må inkluderes i arbeidet med å holde høy datakvalitet i det nasjonale anleggsregisteret.

Ellers mener Viken idrettskrets at dagens organisering er rimelig hensiktsmessig. Med tanke på et anleggspolitisk program mener Viken idrettskrets at dette må styres av Norges idrettsforbund, sammen med særforbundene.

Forventet forbud om innfyll med mikroplast i kunstgressbaner

Viken IK har siden 2020 hatt en dialog med Viken fylkeskommune (VFK) om vedtak i fylkesrådet om ikke å prioritere spillemidler til kunstgressbaner med mikroplast. VFK er den eneste fylkeskommunen som så langt har gjort et slikt vedtak.

Det er nå forventet et vedtak i ECHA om forbud mot bruk av innfyll med mikroplast i EU i løpet av innværende år. Det er varslet at vedtaket vil tillate innfyll med inntil 1% plast og at overgangsperioden vil bli på 6 år.

Viken IK er svært opptatt av at Norge ikke vedtar strengere regler enn EU, så langt oppfatter VIK at Miljødirektoratet legger til grunn et krav om 0% plast i innfyllet. Det er av stor praktisk betydning at grensen legges på 1%.

Overgangsperioden på 6 år, og regelverket som vil bli lagt til grunn for denne, er av stor interesse for idretten generelt og fotballen spesielt. Regelverket må sikre at baneiere som har lagt nytt dekke, enten bygget ny bane eller rehabilitert en eksisterende, i løpet av de siste 3-4 år, ikke må komme i en situasjon hvor dagens krav om 10 år for ny tildeling av spillemidler for rehabilitering blir stående.

VIK oppfordrer sterkt til at KUD inviterer til et tett samarbeid med NIF, idrettskretser og Norges Fotballforbund når disse reglene skal utformes.

Konkrete forslag til endringer i spillemiddelordningen

1. Styrking av spillemiddelordningen med tilførsel av midler fra andre departementers budsjett

Problemstilling	Behov, etterslep, folkehelse, Vista-rapportens konklusjon.
Vårt forslag	Finansieringen av idrettsanlegg bør derfor styrkes gjennom å tilføre spillemiddelordningen midler fra statsbudsjettet, fortrinnsvis utenom de midler som kommer fra Norsk Tipping. F.eks. Helse- og omsorgsdepartementet, Samferdselsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet burde være aktuelle å argumentere for i denne sammenheng.
Forventet konsekvens	Bedret folkehelse, preventivt arbeid for å redusere sykdom og skader, redusere sykelønn mm.

2. Gi incentiver til idrettslag som bygger selv

Problemstilling	Det er behov og idretten evner å bygge billigere enn det offentlige, imøtekommer behovet for «bygge mer for mindre».
Vårt forslag	Gi incentiver gjennom spillemiddelordningen til idrettslag som bygger selv.
Forventet konsekvens	Det vil bli bygget flere anlegg til lavere kostnad.

3. Minimumssatser i ordningen

Problemstilling	Satsene er for enkelte anlegg under 20% og dette setter for store krav til annen finansiering, noe som hindrer realisering.
Vårt forslag	Spillemidler skal minimum dekke 25% av kostnadene for alle anleggstyper. Større tilskudd er viktigere enn redusert ventetid.
Forventet konsekvens	Det vil bidra til at flere anlegg bygges der kommuneøkonomien er anstrengt, kanskje vil det også bety at det bygges noen færre anlegg, men vi mener det er viktigere at det bygges der behovet er størst.

4. Programsatsningsmidler. Anleggspolitisk program

Problemstilling	Noen typer anlegg vil i større grad bli realisert gjennom et slikt program. Dette har vi sett gjennom tidligere erfaring på bl.a. svømmeanlegg/ishaller og friidrettshaller.
Vårt forslag	5% av tildelte spillemidler anlegg avsettes til anleggstyper idretten selv mener trenger en ekstra satsning. Fordeling bestemmes av idrettsforbundet på anleggstyper.
Forventet konsekvens	Flere av disse type anleggene som kommer innunder programmets satsingstyper.

5. Samarbeidsmodeller -felleskapsløsninger mellom idrettslag og kommune

Problemstilling	Det bygges/driftes og vedlikeholdes i dag idrettsbygg med store variasjoner hva gjelder kostnader. Samarbeid skal lønne seg.
Vårt forslag	Anlegg som bygges og driftes av idretten og kommunen i fellesskap, får X % ekstra i spillemidler. Vil være med å styrke samarbeidet mellom idretten og kommune og øke byggingen av anlegg. Vil for eksempel åpne opp for bidrag fra stiftelser, som i dag ikke blir tildelt kommuner.
Forventet konsekvens	Vil styrke samarbeidet mellom frivilligheten og kommunen og bidra til at det bygges flere anlegg.

6. Kravet til dokumentert behov

Problemstilling	I dag bygges det anlegg som det ikke er stort behov for, overkapasitet. Ønsker ikke å samarbeide med «naboen».
Vårt forslag	I dagens bestemmelser skal behov dokumenteres, men det finnes i praksis ingen god kontroll. Aktivitetsanlegg skal bygges for den lokale befolkningen og ikke for å ta være på næringsvirksomhet som for eksempel turisme. Krav til dokumentert behov må styrkes vesentlig. Det må utvikles et faktagrunnlag som sier noe om anleggsdekning, og gjør at en kan i større grad prioritere etter behov. En nasjonal behovsanalyse skal legges til grunn.
Forventet konsekvens	Spillemidlene blir i enda større grad benyttet til «riktige» type anlegg.

7. Det grønne skiftet

Problemstilling	Idretten behøver styrking av sin kompetanse for hva som er bærekraftige idrettsanlegg, viljen til å bygge bærekraftig er til stede.
Vårt forslag	En økt statlig satsing på grønne idrettsanlegg gjennom etablering av et klima- og miljøprogram i regi av Enova og/eller miljøvernmyndighetene. Et samarbeid mellom KUD og idretten om beskrivelser av bærekraftskriterier.
Forventet konsekvens	Lavere driftskostnader for idrettslag/anleggseiere, mer midler til aktivitet.

8. For komplisert å søke for frivillige organisasjoner

Problemstilling	Begrenset med kompetanse hos mange potensielle søkere. Unnlater å søke spillemidler.
Vårt forslag	Søknadsprosessen må forenkles for de frivillige. I større grad være muligheter for fleksibilitet i ordninger hva gjelder kravene. F.eks. takhøyde klubbhus. Forvaltere av ordningen gis større mulighetsrom for løsninger.
Forventet konsekvens	Flere søknader og flere bygde anlegg.

9. Ikke bare rene idrettsanlegg

Problemstilling	Mange idrettsanlegg er også benyttet av skoler i opplæringsøyemed.
Vårt forslag	Spillemiddelordningen bør styrkes med midler fra andre departement, hvor kravet til anlegg også skal løse deres krav/målsetninger.
Forventet konsekvens	Styrke spillemiddelordningen, flere fysisk aktive.

10. Lang ventetid spillemidler

Problemstilling	Store finanskostnader for idrettslag.
Vårt forslag	Kommuner må i større grad forskuttere spillemidler til søknader som er godkjent og også gi kommunal lånegaranti for eventuelle lånebeløp.
Forventet konsekvens	Lavere finanskostnader for idrettslag, raskere idrettsanlegg.

11. Nærmiljøanlegg

Problemstilling	Generell kostnadsøkning på nærmiljøanlegg.
Vårt forslag	Øke minimumssatsen fra 300 000,- til 400 000,-. Dette begrunner vi med kostnadsøkningen på nevnte anleggstype.
Forventet konsekvens	Gjøre anleggsutbyggers bidrag mindre.

12. Oppgradere statusen til nasjonalt anleggsregister

Problemstilling	Det nasjonale anleggsregisteret har svak datakvalitet og gir derfor liten verdi.
Vårt forslag	Det må lages et system hvor idrettslag og idrettsråd må kunne opplyse om feil i anleggsregistret. Det er på dette nivå man klarer å finne feil i anleggsregistret. Her ønsker idretten å ta et større ansvar.
Forventet konsekvens	Anleggsregisteret vil ilt kort tid få en datakvalitet som gjør at det kan brukes som statistisk underlag for status og planer, noe som er nødvendig ifm. en nasjonal anleggsplan.

13. Endring fra klubbhus til aktivitetshus

Problemstilling	Det er i dag svært mange store flotte klubbhus hvor store deler av klubbhuset står mye ubrukt. De store møtelokalene i klubbhusene ble i sin tid bygget for større møter og til utleie, men kan endres til møtesteder eller aktivitetsareal. Hvis idrettslagene ønsker å «konvertere» disse speilsalene til rom eller flere rom for aktivitet, gis det ikke spillemidler hvis klubbhuset har fått tildelt spillemidler de siste 20 år. Takhøyden i disse nye aktivitetsrommene vil normal bli under 4 m og derved ikke møte minstekravet til takhøyde.
Vårt forslag	«Konvertering» fra klubbhus til aktivitetshus bør anses som et nytt anlegg og dermed berettiget til spillemidler, selv om det er gitt spillemidler til klubbhuset i løpet av de siste 20 årene. Ved slike søknader kan det gis unntak for krav til takhøyde.
Forventet konsekvens	Lavere investeringskostnader i forbindelse med bygging av aktivitetshus.

14. Fylkets mulighet for å prioritere spillemiddelsøknader

Problemstilling	Det er svært viktig at fylkene har mulighet for å kunne prioritere hvilke anlegg/ type anlegg eller søkere som bør få tildelt spillemidler. Når vi ser at enkelte fylker velger å nedprioritere anleggstyper utfra andre kriterier enn anleggsbehov, mangel på bestemte type anlegg eller anleggstyper så mener vi dette er svært uheldig. Dette kan medføre at noen bestemte type anlegg i prinsippet er lovlig i et fylke, men ikke i nabofylket.
Vårt forslag	Fylkene gis ikke mulighet for å nedprioritere bestemte anleggstyper utfra egendefinerte miljøtolkninger. Fylkene skal følge de nasjonale bestemmelser når det gjelder miljøforskrifter.
Forventet konsekvens	Like regler for alle.

NORGES
IDRETTSFORBUND
Viken idrettskrets

